

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Készletnek nem adtnak vissza.

Hirdetések arszabály szerint.

A katolikus nagygyűlés.

A legkisebb számítás szerint 35.000 fővárosi és vidéki katolikus vonult föl az ország szívének utcáin, hogy a katolikus ügy igazsága mellett tegyen tanubizonyosságot, nyilt hitvallást. A társadalom minden osztályának képviselői haladtak egymás mellett Krisztus Urunk szeretetében, az utópisztikus társadalmi álmódzóknak mutatva be az egyedül lehetséges boldog társadalmi rend nagy körvonalait.

A katolikus társadalom, s vele a katolikus elvek győzni fognak, de csak úgy, ha a lelkesedés tüzeit nem hagyjuk többé kialudni, ha mérlegeljük a nagygyűlésen elhangzott beszédek mélyseges tartalmát s azoknak elveit bevisszük a gyakorlati életbe. Mert ez az élő társadalmak kötelessége. A szemlélődő élet választottaknak fentartott dicső kiváltság; a szemlélődő társadalom szomorú haldoklás. És melyik katolikus akarná, hogy a keresztény Magyarország haldokoljon?

Ne bizakodjunk el eddig tétlenségben tespedő erőnk tiszteletet parancsoló megnyilatkozásában. Ez csak buzdítás legyen a jövő nagy munkájára, buzdítás legyen arra, hogy mindenhoza teljes erővel vigyük be a gyakorlati katolicizmust.

Nekünk a Bácskában, Szabadkán is szükségünk van erre, hiszen naponkint tapasztalhatjuk, hogy óriási többségünk dacára is minő vakmerően törnek ellenünk még törvényhatósági üléseinken is épen nem katolikusok azért, ha katolikus igazságainkat védjük. Naponkint tapasztalhatjuk, minő vakmerőséggel törnek arra, hogy iskoláinkat megfosszák keresztény jellegüktől, hogy keresztényellenes elvekkal szaturált tanárokat csempészenek tanintézetekbe, hogy így be-csempészhessék bomlasztó elveiket ifjuságunk lelkületébe.

Naponkint tapasztalhatjuk, hogy intelligenciánk minő gunyosollyal fogadja, ha Krisztus elveit hangoz-

tatjuk szüntelenül és hogy ugyanaz az intelligencia bálványozva emleget felfujt nagyságokat, hasonlókat a szapanbuborékhoz. Naponkint tapasztalhatjuk épen nálunk, hogy ez az intelligencia egyetlen zsidó feljajdulására hogyan vonul vissza, nem merve megvallani hitét, vallását, nem törődve visszavonulásában még azzal sem, hogy a visszavonulásra készített feljajdulás gunykaacajjá fajul a szűkebb, a bizalmas érdekkörökben.

Kitartás a lelkesedésben, lelkesedés a munkában, munka a keresztény szeretetben ez éljen lelkünkben. Mindenki: kicsinyében és nagyében egyaránt. A kicsinyben, hogy bátorsága legyen szembeszállni az ellenséges naggyal; a nagyban, hogy ő tartsa magasra a kicsinyek tábora előtt a keresztire irt egyedül igaz életelveket, de mint őszinte hittvalló tartsa magasra, kiérdemelő egyetlenség szívének szeretetével ezernyi-ezer szív viszonszeretétét.

Bácska, Szabadka katolikusai! Hasson le a szívekbe a budapesti nagygyűlés óriási tömegének ajkairól elhangzott Krisztust dicsőítő ének, hogy megérthessük ez éneket követő magyar Hymnusz szent értelmét. Mert ez utóbbit a maga fenségében csak az előbbi után érthetjük meg.

Nincs helyünk, hogy a maga részletességében leírjuk a katolikus nagygyűlés lefolyását, de meg tesszük azt helyettünk azon lapok, melyeknek ez a lehetőség megadatott. Nekünk csak az a kötelességünk, hogy néhány szóval kiegészítsük, vagy inkább néhány szóval hozzájáruljunk e nagygyűlések értelmének megmagyarázásához s ne szünjünk meg lelkesedésünket nyiltan bevallani egyetlen reményben, hogy e lelkesedésünkben talán találkozunk a Bácska és Szabadka katolikusainak lelkesedésével.

Ismerőseink körében terjesztjük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

Eszrevételek az ipartörvény tervezetre.

Írta: Németh Simon, ipartestületi jegyző.

(Folytatás.)

A 692. §. gyönyörű helyzeteket teremthet, ha például az ipartestület kebelébe tartozik befogadni olyan alkalmazottakat, a kiknek egymással szemben ellentétes gazdasági érdekeik vannak. Ily módon bekövetkezhet az, hogy tömeges belépéssel majorizálnák magukat és a saját fészükben vernék el a port a munkaadójukon. Milyen épületes dolgok fejlődhetnének ki egy ilyen fele hal, fele hus féle egyesületből, azt könnyen elképzelheti mindenki, aki a mostani szervezetek taktikáját ismeri.

A 694. §-ból is bizonyosságot szerezhetünk magunknak arról, hogy a felvételi és tagsági díjakkal egy újabb súlyos adó teher esik az iparosok vállaira ez pedig egészen elmaradhatatlan.

A 724. §. első pontja alkalmas arra, hogy azon esetben, ha a munkások egyesülete ki akarna bujni valamely szerződés alól, a minek bolygatása esetleg bírsághoz van kötve — egyszerűen sorra kilépteti tagjait az egyesületből és ez által kibújik minden kötelesség teljesítése alól. Az iparosok egyesülete aztán bottal ütheti nyomát a megboldogult másik szerződő jogi személynek, a mely egy szép napon eltűnik mint a kámfor.

A 727. §-nak az iparosok egyesülete illetve tagjai érezhetik csak súlyát, másik fél — vagyontanság miatt jót nevet a markába még ha megbírságozzák is.

A munkaügyi választmányok heterogen összetételétől semmi jót sem várhatunk. Ez is egy olyan alkotás lesz — ha ugyan törvényre emelkedik, a mi a legrosszabb ellentéteket fogja szülni. A paritásos választmányok káros kinövésait tapasztalhattuk már a munkás biztosító intézetnél is. El sem tudunk képzelni nagyobb ütköző pontokat, mint a milyenek a tervbe vett vegyes választmányok működéséből származni fognak. Az lesz aztán a szép öszhang, ha majd munkaadó tagjai a választmánynak jobbra, az alkalmazott tagjai meg balra huznak. És ez meglesz minden előforduló esetben, vagy tárgyalásnál. Ilyenkor aztán majd rendesen az iparfelügyelő fog dönteni. Ezért pedig kár annyi funkcionáriust tartani. Elég volna maga az iparfelügyelő; mert hiszen ugyis az ő szava fog dönteni. Hát még az önértet! Hogy le lesz ez súlyosítva! Igazán mintha csak valami üzleti társas viszonyról volna szó, olyan egyenjogúsághoz jut itt majd mindenki. Rendkívüli módon fogja növelni a tekintélyt, ha majd az alkalmazott lesz a saját munka-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váladeköt, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban — Ára ötegenként 4.— korona

adójának az elnöke és még rendre is utasíthatja őt, ha nem találja majd elég parlamentárisnak a főnöke kifogásait. Hát ebbe a választmányba sem fog mindenki belekiváncskozni. A 731. §. pláne még arra is jogot ad a munkaügyi választmány segéd tagjainak, hogy véleményt nyilvánítsanak a testületeknél és mi fő: ellenőrizték a testületeket mindazokban a kérdésekben, melyekben azok a törvény alapján az alkalmazottakat illetőleg iparhatóságként eljárnak.

Hát ez már olyan tulságba vitt liberálistizmus, hogy az ebből származó pajtáskodásból nem kérnek az iparosok.

A 735. §-ból a második bekezdést kérjük törölni. Inkább ne legyen egy alelnök sem; mert így legalább egy összeütközési ponttal kevesebb lesz a törvényben.

A 738. §-ban gondoskodni kellene arról, hogy a választmányi tagok az ő készkiadásai fedezésére előleget nyerjenek; mert a tiszteltbeli állás betöltése amugy is áldozatot követel; ahhoz még azt kívánni, hogy sajátjukból fedezzék a készkiadásokat és talán hónapokig várjanak pénzükre, még sem lehet kívánni. Pedig ez a gyakorlatban eddig így volt az iparhatósági megbízottaknál. Ha például fuvart kellett nekik igénybe venni, annak költségét a magukéból kellett előlegezni. Hogy ezt nem szívesen tették, azt könnyen elgondolhatjuk.

A 761. §. és a 717 §-ban tényleg ellentmondás van. Véleményünk szerint ez akként volna megszüntetendő, hogy a 717. §-t kellene módosítani akként, hogy az összhang meg legyen; mert részünkről is teljesen elégségesnek tartjuk az ipari bíróságot. Ha azonban facultativ őhajta valaki más bíróság ítélezését igénybe venni, akkor azt is ki kellene a törvényben illetve ezen §-ban mondani, hogy ahhoz joga van.

A 765. §-ban kimondandó volna, hogy ne csak rendelkezéssel, hanem már a törvény hatálya alatt az összes járásbírók területére is szerveztetik az ipari bíróság, mert ezekhez közelebb esnek a felek, mint a törvényszékek székhelyeihez és így könnyebben, kevesebb költséggel intézhetik el pörös dolgukat. De tulságos teher esne a törvényszékek székhelyén lakó bírósági ülnökökre is ha az egész törvényszék területét illető ipari bíróságekban nekik kellene részt venni. Pedig az be fog következni, mert a vidéki ülnökök meg nem jelenése esetén csak a helybeliek lesznek majd előráncigálva.

Folyt. köv.

Felhívás

a délmagyarországi ipartelep- és gyártulajdonosokhoz, iparvállalatokhoz, kézműipari telepekhez, háziipari vállalatokhoz és termelő ipari szövetkezetekhez.

A magyar királyi kereskedelmi muzeumnak egyesületünk ipari osztályához 16107—1908. sz. a. intézett átírata értelmében felhivattunk egyesületünk körzetébe tartozó ipartelepek, gyárak, kézműipari telepek, háziiparvállalatoknak, valamint ipari termelő szövetkezeteknek a Magyar Kir. Kereskedelmi Muzeum kiadásában megjelenő „Hazai beszerzési források“ című táblájába leendő felvétele céljából azok címeinek összegyűjtésére.

Az említett műnek ez lesz a második kiadása s közgazdasági szempontból a maga nemében fontosabb munka Magyarországon még nem jelent meg. — Maga a kimerítő ipari címár még egyrészt a fogyasztó közönségnek teljesen megbízható utmutatóul szolgál, másrészt az egyes címeknek tesz megfizethetetlen szolgálatot s egyáltalán fontos hivatása lehet és van is a magyar ipar fejlesztésében.

Felhívom ezért a délmagyarországi összes iparvállalatokat, ipartelepeket, gyárakat, kézműipari telepeket, — utóbbiak közül különösen azokat, melyek nem kizárólag helyi szükségletre dolgoznak, vagy különleges ipari cikkeket állítanak elő, továbbá a házi ipari vállalatokat s az ipari termelő szövetkezeteket, hogy címeiket egyesületünk ipari osztályával (D. M. K. E. ipari osztály

Szabadkán) mielőbb közöljék, hogy osztályunk az egyes címeknek megfelelő kérdőívekkel szolgálhasson s hogy a „Hazai beszerzési források“ legközelebbi kiadásába felvétesse nek.

bárá Podmaniczky Endre
a D. M. K. E.
ipari osztályának elnöke.

Vármegyék a bankkattel ellen.

A magyar pénzügyek ama váratlan s kegyetlen híre, hogy a fővárosi bankok kattelbe léptek, az egész ország hitelkereső részében óriási konsternációt okozott.

Hogy az ország gazdasági fejlődésére nézve e kattel óriási hátrányt jelent s hogy az ellen mindenki tiltakozik, köztudomású, de, hogy a vármegyék törvényadta joguknál fogva a harcot ellene szintén fölveszik, azt eddig kevesen tudják.

Baranya vármegyéé az érdem, hogy törvényes jogát érvényesítve feliratot terjeszt a kormányhoz, s a bankkattel ellen tekintélyének minden súlyát latba vetve, harcra lép.

Gazdasági helyzetünk a legnyomasztóbb viszonyok közé jutott.

Nem lehet csodálni, hogy a legnagyobb aggodalommal vagyunk eltelve ama példátlanul álló intézkedés ellen, mely napjainkban a pénz kamatlábát mesterséges módon megállapítani, s ha szigorúan vesszük, az uzsorakamat felé emelni szándékszik.

Ha már a természetes kamatláb a kereslet és kínálatból kifolyólag normális alakulást nem nyer, a hitelkeresők ellen való merényletnek vehetjük a fővárosi bankok ama törekvését, hogy nemcsak a pénz árának mesterséges szabályozását, de a kamatlábak törvénytelen megállapítását is törvény útján akarják maguknak biztosítani.

Ily körülmények között károsnak, elítélendőnek, sőt egyenesen a nemzet elleni merényletnek tartjuk egyes vidéki s kiváltképp fővárosi bankoknak azon szervezkedését, melyet legújabbán közgazdaságunk veszélyeztetésére és egyenes megrontására a bécsi pénzügyekkel szövetkezve szándékoznak megvalósítani.

Közgazdasági fejlődésünk ellen irányult ilyenmü tulkapások ellen nemcsak nekünk, a sajtónak, kell fellépniük, hanem a nemzeti kormánynak is, sőt első sorban neki kell tiltó szavát s minden befolyását, minden hatalmát érvényesítenie a bankok e nemzetrontó szövetkezésének megakadályozására.

Ha pedig az összkormány tekintélye kevés volna arra, hogy a pénzügyek imorális szervezkedésének gátat vessen, úgy a magunk részéről első sorban az ország vármegyéit hívjuk fel sorakozásra Baranya vármegyéjé mellé, hogy a kattel ellen akcióba lépjenek s oda hassanak, hogy a kattel ellen álló pénzügyeknek anyagi segélyezésével az olcsó hitelt lehetővé tegyék.

Ha valahol, e dologban szükséges hangoztatnunk: az idő pénz.

Kárpátoktól Adriáig

Harsog a bösz riadó:

Munkások! fehér rabszolgák,

Hol késik a pártadó?!...

A halászbérlők

és a város pöre.

— Előleges bírói szemle eredménye. —

Megemlékeztünk már arról, hogy a palicsi halászbérlői pert indítottak Szabadka városa ellen a palicsi halászbérlőkre vonatkozó bérlői szerződés felbontása s a kártérítés iránt. Ezen ügyben a kir. törvényszék előleges bírói szemlét rendelt el próbahalászat céljából annak megállapíthatása végett, mennyi hal van a Palicsi tóban.

A kiküldött bíró dr. Bakule Géza volt, aki Veres törvényszéki továbbá Bárkányi János szegedi halászmester, Perge Lajos és Szekenderovics Alajos szakértők, valamint a

peres felek képviselői dr. Pleszkovics Lukács és dr. Brenner József társaságában tegnap délután két órakor kezdte meg a helyszíni szemlét próbahalászzal.

A szemle eredménye valóban meglepő volt, mert négy órai halászás után a kivetett 200 méteres hálóba egyetlen egy hal sem került. Az eredmény annál meglepőbb, mert a felperes halászbérlők által bérelt ludasi tóban ötven centiméter hosszú halak is jutnak a hálóba.

HIREK.

— Oszentsége jubileuma Obecsén.

Az obecsei I. Római Katolikus Földmívelés Ifjusági Egyesület 1908 szeptember hó 20-án az egylet helyiségében X. Pius pápa ötven éves papi jubileuma alkalmával énekkel és szavalattal egybekötött diszünnepelet rendez, a következő műsorral: 1. Pápai himnus, éneklí az egyleti dalárda. 2. X. Pius pápa jubileumára szavalja Táncos Erzsébet. 3. Eljén a pápakirály, szavalja Szerencés Imre. 4. Nincs aranyom, szavalja Mucsi Lázár. 5. Sion éneke, szavalja Rákos Vica. 6. A péterfillérek, előadják Karácsonyi Mihály és Gál József. 7. Szentek unokáihoz, szavalja Deák András. 8. Szent jel, szavalja Dömör Péter. 9. Diadalének, szavalja Bálint Vera. 10. Hová lettek, szavalja Szekrényi József. 11. Európa forr, szavalja Sánta Gizella. 12. Keresztények riadója, szavalja Uborka Mihály. 13. Gyűrűt küld a Szultán, szavalja Kovács Péter. 14. A vatikán, szavalja Kis Ferenc. 15. Isteni szózat, szavalja Kádas Ferenc. 16. Magyar egyházi szózat, szavalja Fűski Ferenc. 17. X. Pius ötven éves jubileumára, szavalja Domonkos András. 18. Unnapi beszéd, tartja Jauch Ferenc elnök. 19. Hódolat, élőkép. 20. Egyleti induló.

— Az adókievítő bizottság tárgyalása.

A szabadkai adókievítő bizottság szeptember 16 dikán a szállítók, szapanosok, szijgyártók, szinigazgató, szítakötők, szobrászok, szikvizgyárosok, szücsök, műszövők, táncantatók, tarhóárosok, temetkezési vállalatok, téglagyárosok adóját tárgyalja.

— Bácsmegeiek az interparlamentaris konferencián. A berlini interparlamentaris konferencián való részvételre a következő bácsmegei képviselők és volt képviselők jelentkeztek: Latinovich Géza, Lázár Pál, Piukovich József, Vermes Béla és Vojnits István.

— Nyolcvan ezer koronát sikkasztó

vörös vezérek Miközben az elvtársak „igazságuk erejétől sarkalva“ tüntettek Budapesten a „csuhások“ ellen, közben két vezérüket nagy kalamitás érte. A nagyváradi ügyészséghez feljelentés érkezett Csizmadia Sándor és Jócsák Kálmán szocialistavezérek ellen, azzal vádolva őket, hogy két éven keresztül nyolcvanezer koronát sikkasztottak el a párt pénzből. A feljelentést Horváth Gusztáv, a nagyváradi szocialistapárt volt vezérére tette. Horvátot nemrégiben kizárták a párt kötelékéből. Achim L. András ekkor a parasztpárt szolgálatába szerződött, ettől fogva szakadatlanul érik egymást a torzsalkodások a két párt között. A feljelentés szerint a nagyváradi földmunkás csoport akkor még, amikor tagja volt a szocialdemokrata pártnak, két éven keresztül 8000 korona pártadót fizetett a központnak. Ezt az utolsó krajcárig az alapszabályokban szigorúan körülírt célokra kellett volna fordítani. Például segélyezésekre, munkanélküliek támogatására stb. A 8000 koronából a nagyváradiak egy krajcárt se kaptak. Hiába kértek segélyt, nem kaptak. Hiába követeltek később elszámolást, nem jutottak hozzá. A feljelentés szerint annak, hogy a 8000 koronát mire fordították, semmiféle nyoma sincs. A befolyt pénzeket pedig két ember kezelte Csizmadia Sándor és Jócsák Kálmán. A feljelentők szerint okmányokkal és tanukkal lehet igazolni, hogy Magyarország körülbelül harminc földmívelő szervezetétől is vettek fel Csizmadiaék pénzt. Némely egylettől, mint például a zentaitól, két éven át tízezer

koronát is vettek fel. A feljelentés tegnap érkezett fel a budapesti ügyészséghez, amely sikasztás vádjá miatt kéri a központi vezérek ellen a bűnvádi eljárás megindítását. Az ügyészség a szenzációs feljelentést ma délután már áttette a budapesti főkapitánysághoz.

— **A szent Erzsébet-szoborbizottság ülése.** A szabadkán emelendő árpád-házi Szt. Erzsébet szoborbizottság a folyó évi szeptember hó 17-én, d. u. 5 órakor Szabadkán, a Katholikus legényegylet helyiségében (IV. kör 20 sz.) ülést tart.

— **Meghívó.** A „Petőfi Asztaltársaság” folyó évi szeptember hó 27. napján délután 3 órakor tartja meg első évi rendes közgyűlését saját helyiségében, melyre a t. tagokat ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgy: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárnok jelentése. 4. Uj tisztikar megválasztása. 5. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése a tagok kijelölése. 6. Indítványok.

— **A mészárosok memoranduma.** Az általános ipartestület kebelében alakult mészáros, hentes, szuró szakosztály ma terjesztette a tanács elé memorandumát, melyben felsorolták azon feltételeket, melyek mellett olcsóbban adhatnák a húst. Így például a hetivásárokon kívánják a marha elővételi tilalmát. Kifejtik panaszait a vágóhidhi mizériák ellen is. Ezek szerint nincs elégséges víz, nagy a tisztátalanság stb.

— **Marharakodó állomás Tavankuton.** Szudarevics Ferencz dr. kérelmet intézett a törvényhatósági bizottsághoz, kérelmeznie a kereskedelemügyi miniszternél, hogy Tavankuton marharakodó állomás létesíttessék.

— **Pincetűz.** Ma délután félhárom órakor a Deák-utcai Vermesház pincéjében kigyulladt a kofák holmija. A tüzoltók hamarosan elotották, a tüzet, mely egy kosár paprikát és egy árusító asztalt pusztított el.

— **Tolvaj cseléd.** Klein Mórné, VI. körü rőföskezeskedő panaszt emelt a rendőrségnél, hogy áruaktárát Pastenko Anna cseléd régebbi idő óta lopja. A cseléd ágyában meg is találtak 60 korona áru lopott holmit, mire a rendőrség letartóztatta.

Az új végrehajtási novella dacára is csekély havi részletfizetésre szállítunk dusan felszerelt raktárunkból **elsőrendű**

VARRÓGÉPET,
KERÉKPÁRT, 519-12-6
GRAMMOFONT lemezekkel.

Előre haladott igény miatt kerékpárok **mélyen leszállított árban kaphatók.** Ugy-szintén **pneumatik és alkatrészek is.**

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy **mielőtt bárhol grammofont venne, a saját érdekében, minden vételkötelezettség nélkül, tekintse meg a mi raktárunkat.**

Legolcsóbb árak! 6 évi jótállás!
Kézpénzfizetésnél árengedmény!
Kovács Béla és Társa
Szabadkán, Kazinczy-(Gombkötő)-utca.

Tíz éves jubileum.

A zentai Katholikus Legényegylet f. hó 8-án, Kisasszony ünnepén fényesen ülte meg fennállásának tíz éves jubileumát.

Az ünnepelő tagok reggel fél 9 órakor a csatlakozott testvéregységekkel saját zászlójuk alatt, zeneszóval vonultak a belvárosi templomba, hol Gózon István plébános ünnepélyes szent misét celebrált. Ennek végeztével a jubilálóknak ugyancsak zászlóval, zeneszóval visszatértek a Legényegylet díszes nagytermébe, hol lelkes, odaadó és tevékeny egyházi elnököknek, ft. Gózon Istvánnak megnyitó szavai után a népszerű és kiváló egyházi szónok, Cziráky Zsigmond, zenta-felsőhegyi plébános tartott nagyhatású ünnepi beszédet. Ezt követte, mint a délutáni program utolsó pontja, a tisztviselők jubilárius arcképesarnokának leleplezése.

Este díszes, intelligens közönség előtt a zsufozásig megtelt nagyteremben fényesen sikerült műkedvelői előadás volt, melyért méltó elismerés illeti Stöckl József karnagyot, Pördy József főrendező, valamint Suber Endrét, az egyesület agilis világi elnökét. A remekül összeállított műsor kiemelkedőbb pontjai voltak: 1) Egy magánintézet rejtelmei vagy a felsült ünneplők c. kacagtató operett, melyet ez előadásra külön összeállított női kar adott elő kedves könnyedséggel, kiváló precizitással. 2) Vonós négyes Mozarttól, melyben Tolmácsy István, Stöckl József, Szommer Géza és Nagy Sándor szerepeltek, művészi előadásukkal mindvégig lekötve a megérdemelt figyelmet. 3) Az ügyvédkisasszony c. humoros magánjelenetben melyet Pala Ferenc hitoktató fordított németből magyarra, Stéh Teruska bájolta el szokása szerint csengő szép hangjával, ügyes fellépésével a közönséget. 4) Az egyesület férfdalárdája gyakorlottabb énekkaroknak is becsületére való sikerrel birkózott meg Hermesnek Völgyi Rózsa c. nehéz, de élvezetes alkotásával. 5) Igazi művelőzetet nyújtott azután Kecskeméty Károly zenetanár posauna-szólója, melyet elragadó művészetével Nagy Sándor kísért zongorán. 6) A Zeneköltő c. tréfás dalműben az egyleti férfdalárda ismételt remekelt.

Előadás után kedélyes táncmulatság volt, mely még emlékezetesebbé tette az amugy is felejthetetlen szépen sikerült ünnepeket. A nagyrahitott, fontos szerepet játszó egylet további működését kísérje Isten bőséges áldása, hogy igazán képzett, vállalkos és hazafias iparosokat neveljen a magyar társadalomnak. (v. s.)

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

KAPHATÓ: 256-59-38

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Gyilkosság a tanyán.

Ujvidékről írják: Szerdán a reggeli órákban, holtan hozták haza a tanyáról Dsigurszky Milán Aczkov szerb gazdát, csakhamar elterjedt a hír, hogy rokona és szállási szomszédja Dsigurszky Mitó Risztin lőtte meg. A két Dsigurszky-család, bár közeli rokonságba vannak rossz szomszédi viszonyban éltek. Folyton pörösködés, határvillongás volt köztük és a legesekélyebb ok elég volt arra, hogy egyik a másikat mezőrendőri kihágás címen perelje.

Ez a folytonos kellemetlenkedés tető fokát érte el úgy látszik, szerdán, amikor a haragosok egymásra törtek. Említésre sem méltó csekélységért a jószágnak tilosban járásáért történt a véres eset, amely

most mind a két családot gyászba, bajba sodorta. Künn a kukoricás földön pöröltek újra össze a szomszédok, ahol Dsigurszky Mitó fegyverrel, a fia vasvillával támadt Dsigurszky Milánra, akit azután a puskalövés úgy talált, hogy nyomban összeesett és mire a városba értek vele, már halott volt.

A csendőrség rögtön a gyilkosság színhelyére iparkodott, de Dsigurszky Mitó és fiát, akik tettük következményeitől megremülve, eltávoztak, csak délután találták meg. Mindkettőt vasra verve kísérték a járásbírószághoz, majd másnap Ujvidékre, a törvényszékhez.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bárszonsimává és üdévé teszi. Nem zsíros s ennél fogva nappal is használható. **Pörpörpök, bőrrepedések és bőrkifutások** ellen utóérhetetlen szer. **Egy tégely ára 1 korona.** 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-81

Kapható: 484-74-81

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bács megye).

REGÉNY.

KLEOPATRA.

A feszült helyzet nem tartott sokáig, a nagyherceg december végével Nizzába utazott, szárnységét Pétervároth hagyva. Ez a teljes kegyvesztés jele volt és Kamucin tudta, hogy ezt azon napon érdemelte ki, amelyen nagyon is pálinka szaguan jelentkezett szolgálatra. Teljes szenttelenség vett rajta erőt; ez az ember, aki csak a külsőségeknél élt, ez az udvari bohóc, önmagába szállt és eszeveszetten menekült azelől, amit ott látott.

Pedig mégis szembe kellett nézni a helyzettel. A hajótörthöz hasonlóan, aki tekintetével a súlyedő hajótól a legközelebbi part távolságát futja át, maga körül, de önmagába is tekintett. Sehol, semmire sem akadt, Hitelezőinek sürgetései szemtelenek lettek. A kegyvesztés híre elterjedt, s a nagyherceg elutazása csak megerősítette; a helyzet nem volt tovább tartható oly városban, ahol az érdekeltek körében azonnal a legkisebb dolgot is megtudják.

Mi a teendő?

Kamucin egy két napig habozott. Kilephetett a testőri szolgálatból, ahol az élet költséges és a hadseregbe helyeztethette volna magát át, s valamely vidéki városkában a fizetéséből eléldegélhetett volna. Kis birtokocskájának eladási ára fedezhette volna adósságainak a felét: a maradék, a maradékot fizesse meg az ördög.

De hát ez oly kemény, oly elfogadhatatlan volt oly embernek, aki az udvarnál élt! Az életmód e változását a halálnál is rosszabbnak tartotta. Előre érezte a kaszányák unalmas szagát, ahol öklözni kell az embereit, a német konyha szagát, ahonnan ötven kopekért hoz egy adag ételt a mocskos ordonancz. Érezte, hogy az öregség nagy léptekkel közeledik, a teste fáradt, nehézkes lesz; megértette, hogy mindenütt gyűlölni fogják gyakran kegyetlen ingerkedésekben gazdag szelleme miatt.

— Nem, mondta magának; megölettem magamat párbajban... Eh, ez nagy ostobaság lenne.

Egy szép este Neutofot látogatta meg. Valami homályos vágy készítette, hogy meglátogassa Kleopatrá. Néhány pohár pálinka volt a fejében, ami a rendesen merészebbé tette. A gróf és a grófné nem voltak otthon.

(Folyt. köv.)

ad 15106/1908. tan. sz.

538-1-1

Arlejtési hirdelmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa az ujonnan épült 12 tanyai iskola tanszab. felszereléséhez szükséges 1. fali olvasóablak (9 példány), 2. számológép (9 példány), 3. Bocsbodrog vármegye térképe (12 példány), 4. földgömb (9 példány), 5. ásványtani kísérletező szerek (forrasztó cső, borszesz lámpa, faszén, platinadrót, porcellán mozsár, kalapács, hígított sósav, kénsav, salétromsav, káli lug, szódapor, borax, kék és vörös lakkmusz, szűrőpapír (12 példány), 6. víztartó kád üvegből (12 példány), 7. üvegtölcsér (12 példány), 8. esiga 24 drb, 9. Kalmár mérleg (12 példány), 10. közlekedő edények (12 példány), 11. rézgolyó karikával (12 darab), 12. gőzgép minta (falikép 12 példány), 13. siktűkör (12 példány), 14. gyűjtő lenese állványon (12 drb), 15. prizma (12 drb), 16. mágnes patkó (12 darab), 17. üvegrud, kaucsukrud, amalgám bőr és dörzsölő posztó (12 drb), 18. elektromos inga (12 drb), 19. tábla vonalzó (12 drb), 20. egyenlőszaru derékszögű háromszög (12 darab), 21. táblakörző (12 darab), 22. földképe, féltékékben (12 darab), 23. retorta (12 darab), 24. gázfelfogó henger (12 darab), 25. fűző pohár különféle nagyságu (12-12 összes 36 darab), 26. mérőpohár, 500 cm³ térfogatu beosztással (12 drb), 27. locsoló palack, felszerelve, 500 gr. (12 drb), 28. üvegharang és hozzávaló tányér (12 drb), 29. lopó és görbe szivornya (12 drb), 30. szivattyú és nyomó kut (12 drb), 31. fújtató (12 drb), 32. hangvilla (12 drb), 33. iránytű (12 darab), 34. elektromos csemettyű faállványon, vezetékkel, billentyűvel és elemmel ellátva (12 drb), 35. különféle vastagságu könnyen olvadó üveges 1/4 kgr. (12 drb), 36. különféle kaucsukos 1/10 kgr. (12 drb), 37. 500 gr. barnakő (12 drb), 38. különféle parafa dugó (1 k. áru, 12 drb), 39. 500 gr. klórsavas káli (12 drb), 40. 200 gr. vaspor (12 példány), 41. 250 gr. omlékfőgő (12-szer), 42. 5 gr. káliumfém (12-szer), 43. óvakodjunk a szesz italoktól (falikép 12 drb). (Lásd a 76000/1907. V. K. M. utasítás IV. és V. függelékét.)

Netán szükséges felvilágosítással a hivatalos órák alatt a népiskolai felügyelő igazgató (központi népiskola) szolgál. A szállítás a város belterületén a tanács által megjelölendő helyen fog felülvizsgálatni s ez után a tárgyak az egyes iskolákba legkésőbb 1908. évi november hó 5-ig kiszállítandók. (Szegedi szőlő, Tviró szállás, Nosza, Bukvát, Majsai szőlő, Halasi szőlő, Vásártér, Bajai ut, Alsócsikéria, Verusics-Szudárovics sor, Kelebia állomás, Mélykúti ut.)

Az ajánlatok a városi tanács iktató hivatalába 1908. szeptember hó 21-ének d. e. 10 óráig nyújtandók be. Elkésztett benyújtott folyamodványok figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok peeséttel lezárandók és a következő felirattal látandók el: „Ajánlat a tanyai iskolák tanszab. felszerelésére.” Ajánlati lapok a városi kulturügyi osztályban a hivatalos órák alatt díjtalanul kaphatók. Bánatpénzül 50 kor. teendő le a városi házipénztárba. A házipénztártól nyerendő nyugta az ajánlatokhoz csatolandó.

Biztosíték a vállalati összeg 5 százaléka, mely összeg az odaitélelő számított 8 nap alatt a városi házipénztárnál teendő le.

A vállalati összeg az átvételől számított 60 nap alatt fog a városi házipénztárnál kifizettetni.

A beérkezett ajánlatok 1908 szeptember hó 21-én d. e. 11 órakor fognak a városházán a köz-művelődésügyi osztályban bizottságilag felbontatni, amelynél az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Az ajánlatok tételenként teendő s a hatóságunk jogában áll az ajánlatokat tételenként elbírálni és a szállítást ez alapon odaitélni.

A hatóságunk jogában áll a szállítást az árakra való tekintet nélkül odaitélni.

Minden ami a hazai ipar körében előállítható, onnan szállítandó. Ettől eltérést csak a belügyminiszter engedélyezhet.

Szabadkán, 1908. évi szeptember hó 2-án.

Dr. Bölits,
a polgármester h.

Teljesen tuskó és rothadt mentes száraz

bükhasábtüzifát

178 koronáért

szállít utánvétellel 10,000 klgr.-ként ab Waggon Szabadka.

Továbbá bármely állomásra a legolcsóbb áron; tessék árjegyzést kérni.

Spitzer L. Ádám
tüzifanagykereskedő

Temesvár-Józsefváros, 524-20-4

Vaspálya-ut 18-ik szám.

Szolga

jó bizonyítványok és csekély óvadékkal felvétetik. 540-3-1

Ajánlatok „Megbízható“ felirattal Szabadka posta restante kéretnek.

Cipész-munkás kerestetik Bezdánba

havi 50, azaz évi 600 korona fizetéssel, állandó munkára. Nős munkás előnyben részesül.

Költözödéshöz a munkaadó 20 kor.-val járul.

A nő-munka több; a munkák simák, szettek és fordítottak; különlegességek: rámás, varrott vagy francia sarok nem készül. Kívánatos lenne, ha a munkás segédkezhetnék a felsőréz készítésnél és gyengébb tűzésnél.

Munkaidő: január és februárban reggel 5 órától este 7 óráig; a többi hónapokban reggel 6 órától este 7 óráig. Vasár- és ünnepnapokon teljes munkaszünet.

A családos munkás a községben 40 koronáért már elsőrendű lakást kap.

Bővebb oim a kiadóban.

536-10-3

Ajánljuk saját készítményű

sirköveinket

legolcsóbb gyári árban.

Elvállalunk mindennemű

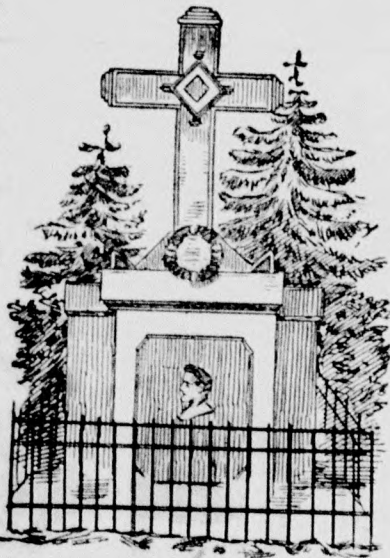
kőfaragó- és gipszmunkát,

betük kivésését és aranyozását.

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus 533-30-4

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgöncim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és diszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítás rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-esatornázást, betonírozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit terazzót.

CEMENTCSŐVEK.

Keramit és metlachí lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

szemben.

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, víztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSŐVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kiesinyben.

VAKOLATI KÖPÖR.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradójában Szabadkán.